

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 131 4/99-011043
Signatura: vm1cs102

Oblastní pracoviště č. 13
Okresní pracoviště Jeseník

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola/školské zařízení: Základní škola Jeseník, Průchodní 154

Identifikátor ředitelství: 600 150 518

IZO školy: 102 028 893

Ředitel(ka) školy/zařízení: Mgr. Adolf Čvanda

Zřizovatel: Město Jeseník

Příslušný školský úřad: ŠÚ Jeseník

Termín inspekce: 7. - 8. leden 1999

Inspektoři: Mgr. Vítězslav Navrátil, Mgr. Josef Konečný, PaedDr. Rudolfa Kukulová

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Řízení školy
Podmínky a průběh vzdělávání

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, koncepce rozvoje školy, plány činnosti, plány kontrolní a hospitační činnosti, tematické plány učiva, plány činnosti metodických orgánů, individuální vzdělávací plány pro integrované žáky, rozvrh hodin, učební dokumenty, třídní knihy, řád školy, kritéria hodnocení pracovníků, záznamy z jednání pedagogické rady a pracovních porad, hospitační záznamy, vnitřní pravidla hodnocení a klasifikace žáků, účetní evidence, rozhovor s vedením školy, pozorování života školy.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní škola Jeseník, Průchodní je zařazena do sítě škol jako zálohová organizace. Škola sdružuje: základní školu, školní družinu, školní klub a výdejnu stravy. Rada školy je zřízena.

Výchovně vzdělávací program

Název	Č.j. a dat. schválení MŠMT ČR (jen u speciálních programů)	V ročníku/třídě
Základní škola	16847/96-2	1. - 8. roč./I. - VIII. tř.
Upravené učební osnovy	18730/91-20	9. roč./ IX. tř.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Z toho dívek	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
1.	3	79	40	
2.	3	81	39	
3.	4 + *1	100	41	1
4.	5 + *1	121	57	2
5.	3 + *1	98	44	4
6.	3	73	36	10
7.	2	53	20	8
8.	*1	13	3	
9.	*1	10	1	
Celkem	23 + *5	628	281	25

* specializované třídy pro žáky s vývojovými poruchami učení

A. Řízení školy

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Dlouhodobá koncepce rozvoje školy je vypracovaná v návaznosti na koncepční záměry zřizovatele v oblasti rozvoje základního školství na období let 1996 - 2000. Je vypracován plán rozsáhlých stavebních úprav školních budov a výstavby nové tělocvičny. V současné době byla ukončena rekonstrukce hlavní budovy, úpravy dalších školních budov byly pozastaveny pro nedostatek finančních prostředků. Dlouhodobé koncepční záměry v oblasti výchovy a vzdělávání a postupné zajišťování personálních a materiálně technických podmínek jsou zpracovány jen rámcově. Koncepce specializovaných tříd a plánování výchovně vzdělávacího procesu nejsou zcela ujasněné. Funkční je operativní plánování, kde jsou stanoveny konkrétní úkoly a vedení školy sleduje plánované termíny a plnění úkolů pravidelně vyhodnocuje na pracovních poradách.

Koncepční činnost a plánování výchovně vzdělávacího procesu mají běžnou úroveň.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Vedení školy tvoří ředitel školy a jeho dva zástupci. Kompetence vedoucích pracovníků jsou vymezeny, ale nejsou vždy zcela plněny. Organizační struktura je funkčně stanovena.

Při pedagogickém řízení spolupracuje vedení školy především s pedagogickou radou, která se schází podle plánu 6x ve školním roce. Na svých jednáních projednává výsledky výchovy a vzdělávání a řeší závažné pedagogické problémy. Záznamy z jednání mají dobrou úroveň.

Metodické orgány (3 metodická sdružení a 3 předmětové komise) mají zpracované plány činnosti. Jejich práce není ještě vedením školy dostatečně využívána.

Řád školy je vypracovaný v souladu s platným předpisem a schválený pedagogickou radou. Mimo stanovených povinností obsahuje i práva žáků.

Výchovně vzdělávací proces i provoz školy je organizačně zajištěný. Organizační strukturu lze hodnotit jako průměrnou.

2.2 Personální struktura

V pedagogickém sboru je vysoký podíl učitelů s pedagogickou a odbornou způsobilostí, ale rozložení aprobační na 2. stupni není zcela příznivé. Ve škole působí včetně vedení školy 34 učitelé, 6 vychovatelek školní družiny a 8 ostatních zaměstnanců. Dva učitelé nemají pedagogickou a odbornou způsobilost. Na 1. stupni je 93,1 % vyučovacích hodin odučeno učiteli s úplnou způsobilostí, na 2. stupni 52,8 %. Bez odborné způsobilosti se vyučují předměty německý jazyk, rodinná výchova, hudební výchova a výtvarná výchova. Český jazyk, anglický jazyk, zeměpis, občanská výchova a praktické činnosti převážně vyučují učitelé bez odborné způsobilosti. Podle podmínek školy jsou kvalifikovaní pracovníci efektivně využíváni. Průměrný věk učitelů je 41 let.

Personální struktura umožňuje plnit vzdělávací program školy na průměrné úrovni.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Systém a plán kontrol je zpracován, ale bez hlubší analýzy a vnitřního vyhodnocení. Kompetence kontrolní činnosti jsou stanoveny, plnění kontrolních úkolů není důsledně sledováno. Záznamy o jednotlivých kontrolách jsou vedeny jen ojediněle. Hospitační činnost vedoucích pracovníků má rozdílnou úroveň, která nebyla zatím vyhodnocována. Přes určitý kvalitativní posun zůstává kontrolní činnost slabým článkem v řízení školy.

Pro hodnocení pedagogických pracovníků jsou vypracována kritéria. Při stanovení pohyblivých složek platu se přihlíží hlavně ke kvantitě práce navíc, není zohledňována kvalita a výsledky vyučování. Při hodnocení není využíváno metodických orgánů a sebehodnocení pracovníků. S hodnocením jsou pracovníci seznamováni.

Hodnocení žáků se provádí pravidelně na jednáních pedagogické rady a je výchovně využíváno. Pro sjednocení hodnocení a klasifikace žáků má škola vypracovaná vnitřní pravidla. Škola zatím nezjišťovala výsledky vzdělávání pomocí dostupných evaluačních nástrojů.

Kontrolní systém a hodnocení má průměrnou úroveň.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém funguje tradičním způsobem. Žáci a pracovníci školy mají přístup k potřebným informacím. Důvěrné informace o žácích a zaměstnancích školy jsou zabezpečeny před zneužitím.

Informovanost rodičů o průběhu a výsledcích vzdělávání je na dobré úrovni. Informace o činnosti školy jsou rodičům poskytovány také prostřednictvím časopisu Školní zpravodaj.

Informační systém školy má spíše nadprůměrnou úroveň.

5 Vedení povinné dokumentace

Kontrolovaná povinná dokumentace je vedena v souladu s platnými předpisy.

Vedení povinné dokumentace je na běžné úrovni.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Učební plány jsou vypracovány pro celý vzdělávací cyklus. Dotace vyučovacích hodin pro jednotlivé předměty i celkový týdenní počet hodin jsou dodrženy. Nabídka individuální volby vzdělávacích aktivit odpovídá podmínkám školy.

Učební plány jsou plněny.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Namátkovou kontrolou bylo zjištěno, že finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu byly využity ve prospěch žáků a vzdělávacího programu školy.

Efektivnost využívání těchto prostředků lze hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

B. Podmínky a průběh vzdělávání

Hodnocení je na základě provedené kontroly a hospitací zaměřeno na předměty matematika a fyzika, výuku českého jazyka ve specializovaných třídách a poskytování individuální péče integrovaným zdravotně postiženým žákům.

8 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Pro výuku českého jazyka ve specializovaných třídách jsou využívány učebny školy, které si učitelé přizpůsobili specifické výuce. Žáci sedí většinou v lavicích sami, získaný prostor využívají k ukládání speciálních pomůcek (bzučáků, kartiček, speciálních učebnic). Ve většině tříd zvolili učitelé i vhodný prostor pro relaxaci žáků, někde využívají koberec, jinde polštáře. Kromě výkresů a některých výrobků žáků jsou v těchto třídách umístěny zejména různé jazykové tabule s přehledy učiva a další pomocné materiály pro nápravu specifických poruch učení. Vyučující těchto tříd mají velkou zásobu starších i nových pomůcek a cvičných textů pro přímou práci se žáky postiženými dyslexií a dysortografií. Prohlídkou těchto materiálů bylo zjištěno, že pomůcky jsou využívány ve vyučování, v nepovinných předmětech a kroužcích. Některé speciální texty využívají žáci pro procvičování i při zadávání domácích úkolů.

Výuka českého jazyka (ve třídách, kde jsou integrováni žáci se specifickými vývojovými poruchami učení) probíhá v učebnách školy s běžným vybavením. Počet žáků ve třídách se třemi až pěti integrovanými žáky není výrazně snížen, žáci sedí v lavicích po dvou. Tito žáci mají rovněž dostatečný počet cvičných a pomocných materiálů. Ve vyšších třídách používají texty pro nápravu specifických poruch učení spíše v nápravné péči po vyučování.

Matematika a fyzika se vyučuje v kmenových třídách, které svou kapacitou a vybavením umožňují realizovat zvolený vzdělávací program. Pro výuku fyziky chybí odborná učebna, vedení školy ve své koncepci plánuje její vybudování v nejbližší době. Vybavení učebními pomůckami pro demonstrační pokusy i laboratorní práce je vyhovující. Současné uložení v jiné školní budově ztěžuje jejich operativní užívání. Pomůcky pro matematiku jsou uloženy ve skříních v zeměpisném kabinetu. Jejich počet a složení neumožňuje v dostatečné míře plnit požadavky osnov. Proto učitelé užívají pro zvýšení názornosti výuky i svépomocně vyrobené pomůcky. Didaktická technika není zastaralá, je funkční a neformálně užívána při výuce. Výpočetní technika, která je uložena v učebně informatiky, se dosud ve vlastní výuce matematiky a fyziky nepoužívá.

Fond učebnic je dostatečně široký a v nižších ročnících již odpovídá vzdělávacímu programu Základní škola.

Materiálně technické podmínky pro výuku sledovaných předmětů hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrné.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Výuka českého jazyka je do týdenní skladby předmětů jednotlivých tříd zařazena většinou vhodně. Přestávky mezi jednotlivými vyučovacími hodinami byly dodržovány, v průběhu vyučování bylo ve třídách zabezpečeno větrání. Na 1. stupni učitelky pravidelně zařazovaly relaxační prvky, na 2. stupni však tyto do vyučování zařazeny nebyly. V estetické úrovni učeben i ve vytvoření optimálních podmínek pro výuku českého jazyka jsou patrné velké rozdíly mezi 1. a 2. stupněm.

Pracovní prostředí pro žáky i učitele je z hlediska vyučování matematiky a fyziky vhodné vybavením i vlastnostmi. Nábytek je z větší části moderní, teplota, osvětlení a čistota jsou na žádoucí úrovni. Zařazení vyučování těchto předmětů v rozvrhu hodin je v průběhu týdne rovnoměrné a dle možností převážně v produktivní době.

V psychohygienických podmínkách jsou dílčí pozitiva nad běžnou úrovní.

10 Hodnocení personálních podmínek

Vyučování matematiky a fyziky ve třídách 2. stupně je zajištěno učiteli s pedagogickou a odbornou způsobilostí.

Dvě vyučující ve specializovaných třídách 1. stupně splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku v těchto třídách. Další učitelka pracovala dlouhou dobu ve zvláštní škole a její metody i způsob přístupu k žákům odpovídá plně požadavkům pro práci ve specializovaných třídách. V osmé a deváté specializované třídě a v dalších třídách 2. stupně vyučují učitelé s odbornou způsobilostí pro český jazyk.

Personální podmínky výuky matematiky, fyziky a českého jazyka ve specializovaných třídách jsou spíše nadprůměrné.

11 Plnění učebních osnov

Vyučující rozpracovávají obsah učiva stanovený osnovami do tematických plánů podle jednotlivých ročníků. Kontrolou plánů specializovaných tříd bylo zjištěno, že jsou zpracovány formálně, učitelům nevyhovují, v některých plánech složka čtení není zařazena a vyučující takto zpracované plány používají pouze rámcově.

Na základě uskutečněných hospitací, kontrolou zápisů v třídních knihách a porovnáním zápisů v sešitech žáků bylo zjištěno, že probírané učivo odpovídá učebním osnovám.

Učební osnovy ve sledovaných předmětech jsou plněny.

12 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Český jazyk

V průběhu inspekce bylo hospitováno v šesti hodinách českého jazyka. Čtyři hodiny byly ve specializovaných třídách a dvě hodiny ve třídách s integrovanými žáky.

Náplň vyučovacích jednotek ve specializovaných třídách vycházela z učebních osnov. Zvolené vyučovací metody byly přiměřené věkovým kategoriím žáků. Na 1. stupni převažovala frontální výuka a samostatná individuální práce se společným námětem. Po

stránce organizace byly všechny vyučovací hodiny dobře připraveny a vedeny. Častým střídáním těchto dvou metod udržovaly učitelky pozornost žáků a případné signály únavy vhodně kompenzovaly různými relaxačními chvílkami. Všechny učitelky vhodně využívaly různé pomůcky a speciální učební texty pro nápravu specifických poruch učení. V devátém ročníku byly pozornost a zaujetí pro vyučované téma vysoké, hodina však postrádala dynamičnost, práci ve skupinách i větší komunikaci mezi učitelem a žáky, ale i mezi žáky navzájem. Použité pomůcky byly standardní.

Hodnocení žáků učiteli bylo vždy motivující, většinou slovní, sebehodnocení práce žáků nebylo při hospitacích zaznamenáno. Účelně byly využívány mezipředmětovém vztahy, zejména v devátém ročníku.

Vyučování ve třídách s integrovanými žáky komplikoval celkově velký počet žáků. I přes velmi dobře organizačně připravenou hodinu, systematicky propracovanou komunikaci mezi učitelem a žáky, individuální přístup k integrovaným žákům, motivující slovní hodnocení a pravidelnou klasifikaci nebylo využito diferenciaci při ukládání jednotlivých úkolů (např. zadávání práce pro skupiny, volba rozsahu úkolů pro výborné a průměrné žáky). V práci s integrovanými žáky byly zaznamenány pouze pokusy o individuální přístup, systematická práce nebyla patrná.

Všichni žáci byli ukázněni a aktivně se účastnili vyučování. Projevovali dobré dovednosti a návyky.

Hospitované hodiny českého jazyka měly celkově spíše nadprůměrnou úroveň.

Matematika

V pěti kontrolních hospitacích v 5. - 9. ročníku bylo zjištěno, že učitelé sledovali promyšleně a účelně vytčené vzdělávací cíle. Postup učiva měl logickou návaznost a podání nové látky bylo srozumitelné i slabším žákům. Dva učitelé dovedli vhodně žáky motivovat a vzbudit zájem o učivo. Vyučovací hodiny měly dobrou organizaci práce, jejich styl a projev byl pružný, chování, gestikulace a řeč přiměřeně kultivované. Volba metod byla ve všech hodinách adekvátní předmětu, tématu i věku žáků. Jen v jedné hodině bylo použito efektivních metod a forem práce odpovídajících současným trendům vyučování. Jinak převládal frontální způsob výuky a společné řešení příkladů, což vedlo v některých případech ke snížení zájmu žáků, zmenšení prostoru pro vlastní činnost i k pasivnímu opisování z tabule. Individuální přístup k žákům měli všichni učitelé, v menší míře však byla uplatňována vnitřní diferenciaci a skupinové vyučování. Frekvence hodnocení podle klasifikace v žákovských knížkách je přiměřená významu předmětu a má formativní charakter. Ve třech třídách byli žáci převážně hodnoceni z písemných prověrek.

Písemné projevy žáků mají průměrnou úroveň, sešity jsou vedeny jednotně, ale bez potřebné kontroly ze strany učitelů. Čtvrtletní kontrolní práce postrádají patřičnou analýzu chyb a nedostatků.

Kvalitu vyučování matematiky lze celkově hodnotit jako spíše nadprůměrnou

Fyzika

Tento předmět vyučuje ve všech třídách 2. stupně jen jedna učitelka. V hospitované hodině byl cíl a obsah učiva v souladu s příslušnými osnovami. Použité formy a metody práce se střídaly promyšleně a směřovaly k dosažení stanoveného vzdělávacího cíle. Hlavní metodou prohlubování a upevňování získaných vědomostí, dovedností a návyků bylo opakování, cvičení, zkoušení a přímé pozorování zkoumaných jevů formou laboratorní úlohy. Vlastnoručně prováděná měření hmotnosti na laboratorních vahách posílila empirickou složku poznávání a byla dobrou průpravou na samostatnou laboratorní práci. Učitelka měla předem připraveny pomůcky pro čtyři skupiny žáků a zajistila vhodnou

organizaci práce. Při opakování dbala na aplikace různých příkladů a neformálně využívala i vlastní učební pomůcky. V potřebné míře poskytovala žákům prostor pro jejich aktivitu. Tempo hodiny se řídilo úspěchy žáků. K hodnocení zvolila individuální a orientační zkoušení. Negativně působila zvýšená intenzita hlasu učitelky při zklidňování žáků.

Kvalitu výuky v hospitované hodině lze hodnotit jako nadprůměrnou.

13 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Chování žáků v hospitovaných hodinách bylo většinou kultivované, se smyslem pro spolupráci a s dostatečným projevem samostatnosti i odpovědnosti. Pomůcky a zařízení tříd svědčí o pozitivním vztahu žáků k hodnotám. Většina z nich se dovede soustředit a orientovat na plnění úkolů. Vědomosti a dovednosti umí aplikovat v různých situacích a chápat vzájemné souvislosti. Probrané učivo žáci dovedli reprodukovat, popisovat a uplatňovat na praktických příkladech.

Výsledky školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků s vývojovou poruchou učení nelze zatím objektivně hodnotit, neboť si škola nestanovila koncepční záměry ve výuce těchto žáků. Výsledky lze posuzovat pouze vzhledem k individuálním vzdělávacím programům, které vyučující zpracovávají na školní rok. V tomto směru je činnost žáků zaměřena na rozvoj správného čtení a psaní, vyjadřovacích schopností a na pěstování vůle dosáhnout co nejlepších výsledků v práci.

Výsledky vyučování hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrné.

14 Hodnocení výchovného poradenství

Druhý školní rok pracuje ve funkci výchovné poradkyně (VP) učitelka bez odborné způsobilosti, ale se zájmem o tuto práci. Má zpracovaný celoroční plán práce, který vychází z hlavních úkolů stanovených ředitelem školy. V souladu s příslušným nařízením vlády má výchovná poradkyně sníženou míru přímé vyučovací o tři hodiny týdně.

Pro rodiče i žáky má VP stanovené konzultační hodiny. O této možnosti byli žáci i rodiče informováni. Ve spolupráci s třídními učiteli koordinuje přípravu žáků na povolání. Vede dokumentaci o integrovaných žácích se zdravotním postižením.

Škola má pro všechny integrované žáky předepsané podklady a kvalitně zpracované individuální vzdělávací programy. Koordinační činnost v oblasti práce se zdravotně postiženými žáky však má značné rezervy (spolupráce učitelů specializovaných tříd, učitelů českého jazyka a třídních učitelů).

Vzhledem k malým zkušenostem s prací výchovného poradce a nedostatku odborných znalostí hodnotí ČŠI výchovné poradenství jako průměrné.

ZÁVĚRY

- Doporučení ČŠI z minulé inspekce zaměřená na řízení školy byla realizována jen částečně. Rezervy stále zůstávají ve strategickém a taktickém plánování, v kontrolní činnosti a hodnocení pracovníků.

Řízení školy má běžnou úroveň, pozitiva a negativa jsou zhruba v rovnováze.

- Materiálně technické podmínky umožňují realizovat výchovně vzdělávací program.

- V organizaci školy jsou dodržovány psychohygienické zásady, relaxační chvílky ve vyučování jsou málo využívány.
- Z hlediska pedagogické a odborné způsobilosti jsou personální podmínky příznivé.
- Škola učí dle schválených učebních dokumentů, kontrolované učební plány a učební osnovy jsou plněny.
- Kvalita vyučování a úroveň vzdělávání má spíše nadprůměrnou úroveň. Vyučování ve třídách s integrovanými žáky má určité rezervy.
- Ve výchovném poradenství jsou slabá místa, kterým je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Podmínky a průběh vzdělávání vzhledem ke sledovaným předmětům hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrné.

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Mgr. Navrátil, v. r.

členové týmu Mgr. Konečný, v. r.

PaedDr. Kukulová, v. r.

V Jeseníku dne 12. ledna 1999

Přílohy: ---

Inspekční zprávu jsem převzal dne 15. 1. 1999

razítko

Podpis ředitele(ky) školy Mgr. Adolf Čvanda, v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	28. 1. 1999	4/99
Školský úřad:	28. 1. 1999	4/99
Rada školy:	28. 1. 1999	4/99

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly doručeny.